

Жаңа қазақ әліпбиі

№	латынша	кирилше	әріптің атауы
1	Aa	А а	а
2	Ää	Ә ә	ә
3	Bb	Б б	бы
4	Dd	Д д	ды
5	Ee	Е е	е
6	Ff	Ф ф	фы
7	Gg	Г г	гі
8	Ğğ	Ғ ғ	ғы
9	Hh	Н н Х х	һы
10	Ii	Й й И и	ій
11	Ii	І і	і
12	Jj	Ж ж	жы
13	Kk	К к	кі
14	Ll	Л л	ыл
15	Mm	М м	мы
16	Nn	Н н	һы

№	латынша	кирилше	әріптің атауы
17	Ŋŋ	Ң ң	ың
18	Oo	О о	о
19	Öö	Ө ө	ө
20	Pp	П п	пы
21	Qq	Қ қ	қы
22	Rr	Р р	ыр
23	Ss	С с	сы
24	Şş	Ш ш	шы
25	Tt	Т т	ты
26	Uu	У у	уу
27	Üü	Ү ү	ү
28	Ûû	Ү ү	ү
29	Vv	В в	вы
30	Yy	Ы ы	ы
31	Zz	З з	зы

ЖАҢА ӘЛІПБИДЕГІ ЖАҢАЛЫҚТАР:

«Умляут» белгісі

- Умляут таңбасысының мағынасы: жіңішкелікті білдіреді.
- Басқа да әліпбилердегі қолданысы: түркі халықтарының әліпбилерінде және неміс әліпбиінде қолданылады.
- Умляут таңбасы қазақ тіліндегі жіңішке дауысты дыбыстарға қойылды: А̇ а̇ - а, О̇ о̇ - ө, У̇ у̇ - ү.

«Макрон» белгісі

- Әліпби тәжірибемізде қолданылған таңба (1928-1940 жж.).
- Макрон белгісі созылыңқылықты білдіреді.

«Бревис» белгісі

- Әлімдік жазу тәжірибесінде және түркі тілдес халықтардың әліпбилерінде бар.
- Қазақ әліпбиінде Ġ ġ таңбасы - ғ әрпін таңбалайды.

«Седиль» белгісі

- Әлімдік жазу тәжірибесінде және түркі тілдес халықтардың әліпбилерінде бар.
- Қазақ әліпбиінде Ṡ ṡ таңбасы - ш әрпін таңбалайды.

ЖАҢА ӘЛІПБИДЕ ТҮЗУ БАРЫСЫНДА ҚАНДАЙ ҰСТАНЫМДАР НЕГІЗГЕ АЛЫНДЫ?

1. ТІЛТАНЫМДЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- 1 дыбыс – 1 әріп;
- Бір мағынада жұмсалатын көп әріпті таңбаларды алмау;
- Дауысты және дауыссыз дыбыстардың таңбалары жазу түрлерінің ішкі жіктеліміне сәйкестігі;
- Мағына ажырататын әрбір тілдік бірлікке жеке әріп арналуы;
- Логограммалар мен фразеограммалар дыбыстық әріп түрінде алынбауы **ЕСКЕРІЛДІ**.

2. ГРАФИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- -Мәтін ішінде тез танылуы және көзшалымға қолайлы болуы;
- - Мағына ажырататын әр таңбаның өзіне тән белгілі бір ерекшелігі болуы;
 - Таңба қарапайым әрі оңтайлы болуы;
- - Таңбалардың мәтінде үйлесімді болуы **ЕСКЕРІЛДІ.**

❖ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

❖ - Әріпүсті, әріпасты диакретикалық белгілердің фонетикалық мазмұнға сәйкестігі;

❖ - Бір дыбысты екі немесе үш таңба арқылы, яғни лигатуралық тәсіл арқылы таңбаламау жағы;

- Әліпбидегі әріп жазарманның психобейнесіне сәйкес болуы **ЕСКЕРІЛДІ.**

Жазарманның психобейнесіне сәйкес әріптер таңдалды!

Ŋ ŋ - қазіргі жазудағы ң әрпіне ұқсайды.

Ū ū – қазіргі жазудағы ұ әрпіне қойылған
сызықшамен ассоциацияланады.

G g мен Ğ ğ, S s мен Ş ş, N n мен Ŋ ŋ, A a мен Ä ä, O o
мен Ö ö әріптерінің және U u – Ū ū – Ŭ ŭ әріптерінің
арақатынасын түсіну үшін диакритикалық белгілердің
дұрыс таңбалуы жазарман үшін оңтайлы.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҰСТАНЫМДАР:

- - Әріптер пернетақтаға дұрыс орналасуы жағы қарастырылды;
- - Юникод жүйесінде жиілігі жоғары таңба ретінде болуы ескерілді;
- - Экономикалық, өндірістік жағдайларға тиімді болуы көзделеді.

Техникалық ұстаным

Латын әліпбиінен қосымша әріпүсті, әріпасты таңбалар арқылы берілген барлық әріптер техникалық жағынан оңтайлы және ЮНИКОД жүйесінде бар.

Әдістемелік ұстанымдар:

- Әріптерді тану және жазу оңтайлы болуы;
- Оқу мен жазудағы автоматизмді баяулатпауы тиіс;
- Әліпби қолдағдыға ыңғайлы болуы;
- Көзшалымға жеңіл болуы;
- Тілдік қатысымға ыңғайлы болуы;
- Диграф, триграфтарды қолданбау жағы **ЕСКЕРІЛДІ.**